

Hamit TIRYAKI
İş Hukuku Uzmanı, Avukat

SOSYAL YARDIM YARARLANICILARININ İSTİHDAMINA İLİŞKİN TEŞVİK

I- GİRİŞ

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşmayı ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa 14.04.2016 tarihli ve 6704 sayılı Torba Kanununun 11 inci maddesiyle eklenen Ek Madde 5 ile ilgili Yönetmelik 22.06.2017 tarih ve 30104 sayılı Resmi Gazetede yayınlandı. Böylece işverenlerin işçi istihdamlarını destekleme hususunda 01.01.2018 tarihinden itibaren uygulanmaya başlayacak yeni bir teşvik daha getirildi. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca nakdi sosyal yardım alanların işe alınmaları halinde uygulanacak sigorta prim teşviği.

Bu getirilen teşvikle birlikte istihdam teşvikleri 9'a çıkmıştır. Ar-ge teşviği, engelli indirimi, 18-29 yaş teşviği ... gibi birbirinden farklı ve hepsi istihdamı destekleyen teşvikler getirilmiştir. Aslında bu kadar çok sayıda teşviğin getirilmesi, işverenlerin aklını karıştırmakta, yarardan çok işlemlerde karışıklığa ve tereddütlere neden olmaktadır. Piyasada, pek çok kişi, işverenlerin karmakarışık olduğu için tek başlarına faydalanamadıkları bu teşviklerden belli bir yüzde karşılığı faydalanmalarını sağlamaktadır. Kişisel kanaatimize göre, sade, herkesin rahatlıkla anlayabileceği, çağın getirdiği teknolojilerin kolaylıkları kullanılarak, hak sahibi her işverenin tek bir tuşa dokunarak yararlanabileceği teşvik sisteminin getirilmesi, yerinde olacaktır.

II- TEŞVİĞİN AYRINTILARI

Kanunu 2016, Yönetmeliği 2017 Yılında çıkan ve uygulanmaya 2018 Yılı başında başlanacak olan bu istihdam teşviğinin ayrıntıları aşağıda uygun başlıklar altında anlatılmaya çalışılacaktır.

A) Teşvikten Yararlanabilmek İçin İstihdam Edileceklerde Aranılan Nitelikler

Sigorta primi desteğinden yararlanılacak sigortalıda aşağıdaki belirtilen şartlar birlikte aranmaktadır.

a) İşe başladığı tarihten önceki son bir yıl içerisinde nakdî düzenli sosyal yardımlardan en az bir defa yararlanmış olanların ikamet ettiği hanede bulunmak,

b) Harcamaları, taşınır ve taşınmazları ile bunlardan doğan hakları da dikkate alınarak, Sosyal Sigortalar Kurumunca belirlenecek test yöntemleri ve veriler kullanılarak tespit edilecek aile içindeki geliri kişi başına düşen aylık tutarı asgari ücretin üçte birinden az olanlar ile gelir tespiti yapılmaksızın genel sağlık sigortalılığı ya da bakmakla yükümlü

olduğu kişi bulunmayan Türk vatandaşlarından 18 yaşını doldurmamış çocuklardan biri niteliğine haiz olmak,

- c) İŞKUR'a kayıtlı işsizler arasında olmak,
- ç) Özel sektör işverenlerince 26/4/2016 tarihi ve sonrasında işe alınmış işçi olmak.

B) İşyerlerinde Aranacak Şartlar

Sigorta primi desteğinden yararlanacak işyerlerinde de aşağıda belirtilen şartlar birlikte aranmaktadır.

- a) İşyerinin özel sektör işverenine ait olması,
- b) Sigortalının işe alındığı yıldan bir önceki takvim yılında işyerinden SGK'ya bildirilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya SGK tarafından belirlenen diğer bildirim yöntemlerinde kayıtlı sigortalı sayısının ortalamasına ilave olarak çalıştırılması,
- c) Aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içinde SGK'ya verilmesi,
- ç) Tahakkuk eden sigorta primlerinin yasal süresi içinde ödenmesi,
- d) Yasal ödeme süresi geçmiş sigorta primi, işsizlik sigortası primi, idari para cezası ile bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının bulunmaması,
- e) Çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği yönünde tespit bulunmaması.

C) Desteğin Uygulanmayacağı Haller

Teşvikten yararlanma şartları olduğu halde, yapılan muhtelif kontrol ve denetimlerde, çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği tespit edilen işverenler, bir yıl süreyle bu destekten yararlanamayacaktır.

Öte taraftan, bu teşvikten genel bütçeye dahil dairelerde, katma bütçeli idarelerde, döner sermayelerde, fonlarda, belediyelerde, belediyeler tarafından kurulan birlik ve işletmelerde, sosyal güvenlik kurumlarında, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşlarında, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklarda çalışanlar, bu işyerlerinin yaptırdığı her türlü alım ve yapım işlerine ilişkin işyerleri, sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ve yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmamaktadır.

D) SGK'ya Yapılacak Bilgi Aktarımları

Sosyal Güvenlik Kurumu bu konuda bilgi depolanan merkez konumundadır. Bilgiler hem Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığından hem de Türkiye İş Kurumundan gelmektedir.

Sigortalının işe başladığı tarihten önceki son bir yıl içerisinde nakdî düzenli sosyal yardımlardan en az bir defa yararlanmış olanların hanesinde ikamet edenler hane bazlı olarak Bakanlık tarafından elektronik ortamda SGK'ya bildirilir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından SGK'ya bildirilen hanelerde ikamet edenlerden 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendi kapsamında bulunanlar SGK tarafından tespit edilir. Bu tespit edilen kişilerin İŞKUR'a kayıtlı işsiz olup olmadığı İŞKUR tarafından elektronik ortamda SGK'ya bildirilir.

E) Teşviğin Miktarı ve Süresi

Prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarın tamamı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından karşılanır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından karşılanacak sigorta primi desteği tutarı, 5510 sayılı Kanununun 81 inci maddesinin birinci fıkrasındaki beş puanlık indirim ile birlikte uygulanması halinde prime esas kazanç üst sınırına kadar olan kazançlar üzerinden hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primlerinde beş puanlık indirimin ardından, prime esas kazanç alt sınırına kadar olan kazançlar üzerinden kalan işveren hissesine karşılık gelen tutarın tamamıdır.

Destek süresi sigortalının işe başladığı tarihten itibaren bir yıldır.

Sigortalının destek kapsamında işe başladığı işyerinden bir yıllık destek süresi dolmadan ayrılıp aynı işyerinde veya aynı işverene ait farklı bir işyerinde veyahut farklı bir işverene ait işyerinde yeniden işe başlaması durumunda, sigortalının sonradan işe girdiği yerlerde kalan teşvik süresi kadar destekten yararlanılabilir.

F) Teşvikten Yararlanma Usulü

Sigorta prim desteğinden yararlanmak isteyen işverenler e-Bildirge sistemi üzerinden ya da SGK tarafından belirlenen diğer bildirim yöntemleri ile başvuruda bulunurlar.

İşverenler tarafından e-Bildirge sistemi üzerinden yapılan başvuruda destekten yararlanmaya ilişkin kontroller e-Bildirge sistemi tarafından elektronik ortamda yapılır. Ancak, destek kapsamına giren sigortalının, işe alındığı yıldan bir önceki takvim yılında işyerinden bildirilen sigortalı sayısının ortalamasına ilave olarak çalıştırılıp çalıştırılmadığı hususu işverenlerce takip edilerek destekten bu sebeple yersiz yararlanılması halinde işverenlerden yersiz yararlanılan prim tutarları gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte SGK tarafından tahsil edilir.

G) Yaptırım

Kapsamda olan yani sosyal yardımlardan yararlanan kişilere yardımların devam edebilmesi, işe girme ya da mesleki yardım alma konusunda olumlu yaklaşımlarıyla mümkündür.

Mesleki eğitimi veya aktif iş gücü programlarını ya da İŞKUR tarafından teklif edilen işi haklı bir sebep olmaksızın üçüncü kez kabul etmeyenlerin nakdî düzenli sosyal yardımları, durumun İŞKUR sistemi üzerinden bütünleşik sisteme bildirilmesini takip eden aybaşından itibaren bir yıl süreyle kesilir.

III- SONUÇ

İşverenlerin 01.01.2018 tarihinden itibaren yararlanmaya başlayacakları yeni bir istihdam teşviği daha var. Sosyal yardım yararlanıcılarının istihdamına ilişkin teşvik.

Bu teşvik de diğer teşvikler gibi asgari ücret seviyesinden hesaplanacak sigorta primlerinin işveren hissesine ait tutar kadar olacaktır. Süresi sınırlıdır, ilgili işçi daha fazla çalıştırılrsa bile en fazla 1 yıllık bir dönem için yararlanılmaktadır.

Nakdi düzenli sosyal yardımlardan (Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulu tarafından belirlenen şartlı eğitim yardımları, şartlı sağlık yardımları, şartlı gebelik yardımları, eşi vefat etmiş kadınlara yönelik yardımlar, muhtaç asker ailelerine yönelik yardımlar, öksüz, yetim ve asker çocuğu yardımları ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Kurulu tarafından belirlenecek diğer düzenli yardımlardan) en az bir defa yararlanmış olanların ikamet ettikleri hanede oturanların istihdam edilmeleri gerekiyor. Bu kişilerin istihdamıyla birlikte bir önceki yıldaki çalışan sayısının ortalaması artması gerekmektedir.

Konu ile ilgili SGK Genelgesi henüz yayınlanmamıştır. Diğer detayların yayınlanacak Genelgede olacağı değerlendirilmektedir.